

Sygn. akt V U 698/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 października 2016 r.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Adrianna Mongiallo

Protokolant: star. sekr. sądowy Klaudia Treter

po rozpoznaniu w dniu 4 października 2016 r. w Legnicy

sprawy z wniosku K. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o wznowienie postępowania zakończonego prawomocną decyzją z dnia 26.07.2011 r. i wysokość renty

na skutek odwołania K. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 13 maja 2016 r.

znak (...)

oddala odwołanie

Sygn. akt V U 698/16

UZASADNIENIE

Decyzją z 13 maja 2016r., znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L., działając na podstawie art. 149 § 3 k.p.a. w zw. z art. 83b ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j.: Dz.U. z 2015 r., poz. 121 ze zm.), odmówił wnioskodawcy K. K. wznowienia postępowania w sprawie decyzji z 26 lipca 2011r., wskazując w uzasadnieniu, iż skarga o wznowienie postępowania złożona została po upływie terminu z art. 145a § 2 k.p.a.

Od powyższej decyzji odwołanie złożył K. K., który zarzucił naruszenie prawa procesowego, a to:

1. art. 145a k.p.a. poprzez uznanie, że winien mieć on zastosowanie w niniejszej sprawie, a tym samym stanowi podstawę odmowy wszczęcia postępowania ze względu na upływ miesięcznego terminu od dnia wejścia w życie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego, tj. wyroku z 28 lutego 2012 r., sygn. akt K 5/11, podczas gdy podstawą wszczęcia postępowania w sprawie winna być norma art. 114 ust. 1 e.r.f.u.ś., albowiem art. 145a k.p.a. dotyczy wyłącznie ostatecznych decyzji administracyjnych (art. 145 § 1 k.p.a. w zw. z art. 145a ust. 1 k.p.a.), zaś w myśl art. 269 k.p.a. do prawomocnych decyzji rentowych nie stosuje się przepisów kodeksu postępowania administracyjnego, które dotyczą decyzji ostatecznych, ponieważ prawomocne decyzje rentowe są decyzjami różnymi pojęciowo i terminologicznie od ostatecznych decyzji administracyjnych, także na gruncie przywołanej normy k.p.a.;

2. art. 114 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poprzez jego niezastosowanie do wszczęcia postępowania w niniejszej sprawie, podczas gdy norma ta, ze względu na rodzaj i zakres argumentacji

podniesionej przez skarżącego w treści wniosku z 25 stycznia 2016 r. wskazuje jednoznacznie, że jego intencją było wznowienie postępowania właśnie na podstawie art. 114 ust. 1 u.e.r.f.u.s., a to w szczególności ze względu na ujawnienie w sprawie nowych okoliczności po uprawomocnieniu decyzji z 26 lipca 2011 r., tj. ustalenia przez Trybunał Konstytucyjny, że norma prawna stanowiąca podstawę wszczęcia postępowania, które doprowadziło do wydania wskazanej decyzji, jest niezgodna z ustawą zasadniczą, a nadto, że decyzja ta została wydana z naruszeniem zasad wynikających z art. 1 Protokołu nr 1 do Konwencji o Ochronie Praw i Podstawowych Wolności i utrwalonych orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka;

3. art. 114 ust. 1 u.e.r.f.u.s. w zw. z art. 2 Konstytucji RP i w zw. z art. 1 Protokołu nr 1 do EKPCz poprzez naruszenie przy wszczęciu postępowania wynikającej z art. 2 Konstytucji RP zasady zaufania obywateli do organów państwa, jak i braku uwzględnienia mierników, jakie stawia przed organem rentowym art. 1 Protokołu nr 1 do EKPCz, a zatem braku wzięcia przez organ rentowy kwestii, iż pominięcie okoliczności zostało wywołane nie przez stronę, ale stanowiło rażący błąd organu rentowego, który nie został zweryfikowany przez organ przez 17 lat, a także braku oceny proporcjonalności skutków dokonanej ingerencji w świadczenie rentowe, które będzie miało także znaczące reperkusje w sferze już nieodległych uprawnień emerytalnych skarżącego.

Mając powyższe na względzie, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonej decyzji i orzeczenie, że decyzja z 26 lipca 2011 r. również ulega uchyleniu, a nadto o zasądzenie od organu rentowego na jego rzecz kosztów postępowania wg norm przepisanych wraz z kosztami zastępstwa radcowskiego.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, powołując się na te same argumenty co w zaskarżonej decyzji. Dodatkowo podał, iż decyzją z 26 lipca 2011r. -wobec stwierdzenia, że dotychczas wypłacane świadczenie ustalono od błędnej podstawy wymiaru - z urzędu przeliczył ubezpieczonemu rentę z tytułu całkowitej niezdolności do pracy od 1 września 2011r., tj. od najbliższego terminu płatności świadczenia. Wskazał, iż 8 marca 2012r. opublikowany został w Dzienniku Ustaw RP wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 28 lutego 2012 r. (sygn. akt K 5/11), w którym Trybunał orzekł, że przepis art. 114 ust. 1a ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych jest niezgodny z zasadą zaufania obywateli do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 oraz art. 67 ust. 1 Konstytucji RP. Jako że wnioskodawca podstawy wznowienia postępowania upatruje w treści ww. wyroku, skargę o wznowienie –zdaniem organu rentowego– powinien złożyć najpóźniej do 10 kwietnia 2012r. Wobec zaś uchybienia miesięcznemu terminowi do jej wniesienia wynikającemu z treści art. 145a k.p.a., skarga ta nie mogła podlegać uwzględnieniu.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Decyzją z 20 grudnia 1994r., znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. przyznał wnioskodawcy K. K. rentę inwalidzką III grupy od 6 listopada 1994 r., tj. od zaprzestania pobierania zasiłku chorobowego, a wwpw wyniósł 40,83%. Przeliczając ww. świadczenie decyzjami z 10 lutego 1995 r. i z 25 marca 1995 r. ZUS do ustalenia podstawy wymiaru renty przyjął dochód, który stanowił podstawę wymiaru składek z 5 lat kalendarzowych, tj. od stycznia 1989 r. do grudnia 1993 r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 82,15%.

Po rozpatrzeniu wniosku K. K. z 1 lutego 2011 r., organ rentowy decyzją z 8 lutego 2011 r. przeliczył świadczenie wnioskodawcy - rentę z tytułu całkowitej niezdolności do pracy od dnia 1 lutego 2011r., tj. od miesiąca zgłoszenia wniosku. Do ustalenia podstawy wymiaru świadczenia ZUS przyjął dochód, który stanowił podstawę wymiaru składek z 5 lat kalendarzowych, tj. od stycznia 1989r. do grudnia 1993r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 103,24%.

Kolejną decyzją - z 27 maja 2011r. - organ rentowy, po rozpatrzeniu wniosku ubezpieczonego z 1 lipca 2011r., ponownie dokonał przeliczenia jego renty. Do ustalenia podstawy wymiaru tego świadczenia przyjęto dochód, który stanowił podstawę wymiaru składek z 5 lat kalendarzowych, tj. od stycznia 1989r. do grudnia 1993r. Ustalono, że wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wynosi 92,05%. W załączniku do ww. decyzji organ rentowy wskazał, że w wyniku weryfikacji akt rentowych wnioskodawcy stwierdził, iż błędnie ustalono podstawę wymiaru jego renty, w związku z

czym po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego z zakładem pracy ustalono, że zakład pracy nieprawidłowo wykazał wynagrodzenia w latach 1988, 1989 i 1990. Po uwzględnieniu prawidłowych wynagrodzeń za ww. lata wskaźnik wysokości podstawy wymiaru liczony z 5 lat kalendarzowych, tj. od 1 stycznia 1989r. do 31 grudnia 1993r. uległ zmianie z 103,24% na 92,05%, co wpłynęło na zmianę wysokości świadczenia.

Od ww. decyzji wnioskodawca wniósł odwołanie. Sprawę z odwołania ubezpieczonego rozpoznawał Sąd Okręgowy w Legnicy pod sygn. V U 674/11, który wyrokiem z 10 lipca 2012 r. oddalił odwołanie K. K.. Wnioskodawca nie wniósł apelacji.

W dniu 26 lipca 2011r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. wydał z urzędu decyzję o przeliczeniu renty wnioskodawcy, wobec stwierdzenia, że dotychczas wypłacane świadczenie ustalono od błędnej podstawy wymiaru. Do ustalenia podstawy wymiaru świadczenia wnioskodawcy organ rentowy przyjął dochód, który stanowił podstawę wymiaru składek z 5 lat kalendarzowych, tj. od stycznia 1980 r. do grudnia 1984 r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 83,36%. W uzasadnieniu ww. decyzji, która spowodowała zmniejszenie wysokości świadczenia wnioskodawcy, ZUS wyjaśnił, że przeliczono podstawę wymiaru świadczenia z uwzględnieniem prawidłowej kwoty wynagrodzenia za rok 1993, tj. kwoty 36.162.000 zł. Wyjaśnił, że przyjęta wcześniej kwota wynagrodzenia za ten rok, tj. kwota 60.412.000 zł zawierała zdublowane wynagrodzenie za okres od 10 marca 1993 r. do 31 grudnia 1993 r. Decyzja nie została zaskarżona przez wnioskodawcę.

Wnioskami z 8 marca 2013 r., a następnie 23 kwietnia 2015 r., ubezpieczony zwracał się do organu rentowego o zaliczenie mu prawidłowych okresów zatrudnienia i prawidłowych - jego zdaniem - wynagrodzeń rocznych do podstawy wymiaru renty, wskazując iż organ rentowy jest w posiadaniu wszelkiej dokumentacji niezbędnej do prawidłowego naliczenia wysokości jego świadczenia. W odpowiedziach organ rentowy szczegółowo przedstawiał wnioskodawcy, jakie kwoty wynagrodzeń przyjął do wyliczenia jego świadczenia, na czym polegały korekty wysokości tych wynagrodzeń i dlaczego ich dokonano. Ostatecznie nie zmienił stanowiska wyrażonego w ostatnio wydanej decyzji z 26 lipca 2011r. ustalającej wysokość renty wnioskodawcy.

W dniu 8 marca 2012r. opublikowany został wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 28 lutego 2012r. (K 5/11), w którym Trybunał orzekł, że przepis art. 114 ust. 1a ustawy z 13 października 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych jest niezgodny z Konstytucją RP.

W dniu 25 stycznia 2016 r. K. K. złożył w organie rentowym „wniosek o wznowienie postępowań administracyjnych ewentualnie wniosek o stwierdzenie nieważności decyzji administracyjnych”. We wniosku wskazywał, iż domaga się wznowienia postępowań przed ZUS zakończonych decyzjami z 27 maja 2011r. i z 26 lipca 2011r., uchylenie ich i wydanie w ich miejsce nowych decyzji umarzających postępowanie w sprawach, które organ wszczął z urzędu z rażącym naruszeniem prawa i na podstawie prawnej, która następnie została uznana za niezgodną z Konstytucją, ewentualnie o stwierdzenie nieważności tych decyzji.

W uzasadnieniu swojego wniosku ubezpieczony powołał się na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 28 lutego 2012 r., sygn. K 5/11, który uznał art. 114 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS za niezgodny z Konstytucją.

Decyzją z 13 maja 2016r. - zaskarżoną w niniejszej sprawie - Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił wnioskodawcy K. K. wznowienia postępowania w sprawie decyzji z 26 lipca 2011r., wskazując w uzasadnieniu, iż skarga

o wznowienie postępowania złożona została po upływie terminu z art. 145a § 2 k.p.a.

bezsporne, a nadto: kserokopie dokumentów akt ubezpieczeniowych wnioskodawcy

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie jest niezasadne.

Na wstępie wyjaśnić należy, iż w rozpoznawanej sprawie nie było podstaw ani do uchylenia zaskarżonej decyzji ani do uchylenia poprzedzającej jej decyzji z 26 lipca 2011r. czy

z 27 maja 2011r. Przepis art. 477¹⁴ § 1 i 2 k.p.c., na podstawie którego proceduje Sąd w postępowaniu z zakresu ubezpieczeń społecznych, nie przewiduje bowiem takiej możliwości. W myśl § 1 cyt. przepisu sąd oddala odwołanie, jeżeli nie ma podstaw do jego uwzględnienia, a zgodnie z jego § 2 - w przypadku uwzględnienia odwołania, sąd zmienia

w całości lub w części zaskarżoną decyzję organu rentowego i orzeka co do istoty sprawy.

W rozpoznawanej sprawie nie było również podstaw do zmiany zaskarżonej decyzji na korzyść wnioskodawcy. Organ rentowy w decyzji tej odmówił K. K. wznowienia postępowania w sprawie decyzji z 26 lipca 2011r., wskazując w uzasadnieniu, iż skarga o wznowienie postępowania złożona została przez wnioskodawcę po upływie terminu z art. 145a § 2 k.p.a. K. K. był przeciwnego zdania - twierdził, iż nie obowiązywał go żaden termin na złożenie skargi o wznowienie postępowania przed ZUS, w sytuacji gdy podstawą wznowienia jest orzeczenie przez Trybunał Konstytucyjny o niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, na podstawie którego została wydana decyzja, a ZUS powinien jego skargę rozpoznać na podstawie art. 114 ust. 1 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Z powyższym stanowiskiem nie sposób się jednak zgodzić. W myśl art. 114 ust. 1 cyt. ustawy emerytalnej, prawo do świadczeń lub ich wysokość ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość. Przesłankami „ponownego rozpoznania sprawy” są zatem „nowe dowody” lub „ujawnione okoliczności” istniejące przed podjęciem decyzji organu rentowego i mające wpływ na ustalenie prawa do emerytur i rent. Odnosząc się do pierwszej podstawy ponownego ustalania prawa do świadczeń lub ich wysokości stwierdzić należy, iż wzruszenie decyzji organu rentowego może być przeprowadzone w sytuacji przedstawienia nowych dowodów podważających wiarygodność uprzednio zgromadzonego materiału dowodowego, w tym dowodów uzyskanych już po wydaniu decyzji ZUS, pod warunkiem jednak, że wynikają z nich fakty powstałe przed tym momentem (tak: R. Babińska w: Wzruszalność prawomocnych decyzji rentowych, s. 123). W przypadku przesłanki „ujawnionych okoliczności” istniejących przed wydaniem decyzji organu rentowego, przyjmuje się, że nie muszą to być wyłącznie okoliczności, na które strony realizacyjnego stosunku prawnego ubezpieczeń społecznych nie mogły się powołać w poprzednim postępowaniu (wtedy ich nie знаły), lecz także takie okoliczności, które powinny być znane przy dołożeniu należytej staranności, jednakże na skutek błędu, zaniedbania, przeoczenia czy nieznajomości przepisów nie zostały uwzględnione w poprzednim postępowaniu (zob. wyroki SN: z 28.01.2004r., II UK 228/03, OSNPUSiSP 2004, nr 19, poz. 341 z glosą R. Babińskiej;

z 27.04.2004r., II UK 298/03 i z 11.03.2004r., II UK 289/03). „Ujawnione okoliczności” mogą zatem wynikać zarówno ze zgłoszenia nowych (nieznanych) dowodów, jak i stanowić podstawę do ponownego ustalenia prawa do emerytury/renty - choćby były znane, ale istniały przed podjęciem rozstrzygnięcia (por. wyrok SN z 8.10.2010r., I UK 113/10) - jeżeli ich powołanie usunie wadliwość decyzji ZUS lub ukształtuje sytuację prawną zainteresowanego zgodnie z rzeczywistym stanem jego uprawnień, doprowadzając do przyznania lub podwyższenia świadczenia. Termin „okoliczności” występuje tu zatem w dwóch znaczeniach („okoliczności faktyczne” i „okoliczności sprawy”), z których to pierwsze wiąże się z dowodami, które służą ustaleniu prawdziwości lub fałszywości twierdzeń o faktach, a drugie dotyczy uchybień organu rentowego popełnionych na etapie stosowania prawa materialnego lub w trakcie podejmowania określonych czynności procesowych mających wpływ na wydanie wadliwych decyzji rentowych (zob. wyrok SN z 26.07.2013r., III UK 145/12). Uchybienia organu rentowego przy ustalaniu uprawnień do emerytur i rent polegać mogą na pominięciu istotnych dla danej sprawy okoliczności, od których istnienia/nieistnienia zależy stwierdzenie spełnienia/niespełnienia warunków powstania prawa do świadczeń (zob. wyrok SA w Katowicach z 10.07.2003r.,

III AUa 1512/03) czy też na niewłaściwej wykładni lub zastosowaniu przepisu prawa (zob. uchwałę SN z 26.11.1997r., III ZP 40/97 i uzasadnienie wyroku SA w Warszawie z 29.09.2005r., III AUa 727/05). Podsumowując wskazać należy, że „ujawnione okoliczności” to określone w przepisach prawa materialnego fakty warunkujące powstanie uprawnień ubezpieczeniowych

(tj. przesłanki nabycia prawa do świadczeń) oraz uchybienia normom prawa materialnego lub/i procesowego wpływające na dokonanie ustaleń w sposób niezgodny z ukształtowaną ex lege sytuacją prawną zainteresowanego.

W rozpoznawanej sprawie wnioskodawca, domagając się „wznowienia postępowania” (co należy zdecydowanie odróżnić od instytucji „ponownego rozpoznania sprawy” przewidzianej w art. 114 ust. 1 ustawy emerytalnej), nie przedstawił żadnych nowych dowodów ani nie ujawnił żadnych okoliczności, na które nie mógł się powołać w poprzednim postępowaniu (gdyż wtedy ich nie znał), ani takich, które powinny być znane organowi przy dołożeniu należytej staranności, jednakże na skutek jego błędu, zaniedbania, przeoczenia czy nieznajomości przepisów nie zostały w tym postępowaniu uwzględnione. Zresztą dowodów takich czy okoliczności wnioskodawca nie przedstawił też w postępowaniu mającym na celu wzruszenie decyzji ZUS

z 27 maja 2011r. Od decyzji tej bowiem wnioskodawca wnosił odwołanie, które jednak prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Legnicy z 10 lipca 2012r. zostało oddalone

(w sprawie o sygn. V U 674/11). Sąd ten, oceniając decyzję organu rentowego ustalającą ponownie wysokość renty ubezpieczonego, nie stwierdził uchybień po stronie organu ani nieprawidłowości zaskarżonej decyzji. W późniejszych pismach i wnioskach do ZUS K. K. również nie przedstawiał żadnych nowych dowodów ani nie powoływał się na nieznane wcześniej w sprawie okoliczności. Przeciwnie nawet - żądał wydania nowej decyzji ustalającej prawidłowo (tj. w sposób dla niego korzystny) wysokość jego świadczenia w oparciu

o dokumenty znajdujące się w aktach ZUS. W takim stanie rzeczy, w ocenie Sądu, w niniejszej sprawie nie było podstaw, by żądanie wnioskodawcy określone jako „wznowienie postępowania” rozpoznać pozytywnie z zastosowaniem art. 114 ust. 1 ustawy emerytalnej. Wnioskodawca bowiem nie wykazał istnienia przesłanek „ponownego rozpoznania sprawy” określonych tym przepisem.

Za przesłankę taką nie można przy tym uznać orzeczenia przez Trybunał Konstytucyjny

o niezgodności aktu normatywnego (w niniejszej sprawie - przepisu art. 114 ust. 1a ustawy emerytalnej) z Konstytucją. Cyt. bowiem wyżej przepis art. 114 ust. 1 przesłanki takiej w ogóle nie przewiduje. Przesłankę taką zawiera natomiast przepis art. 145a k.p.a., zgodnie z którym można żądać wznowienia postępowania również w przypadku, gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, umową międzynarodową lub z ustawą, na podstawie którego została wydana decyzja (§ 1). W takiej sytuacji skargę o wznowienie wnosi się w terminie jednego miesiąca od dnia wejścia w życie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego (§ 2).

W rozpoznawanej sprawie - choć decyzje organu rentowego z 27 maja 2011r. i z 26 lipca 2011r. nie zawierały podstawy prawnej - to jednak wątpliwości Sądu nie budzi, że zostały one podjęte na podstawie art. 114 ust. 1a ustawy emerytalnej. W myśl tego przepisu, obowiązującego w dacie wydawania przez ZUS ww. decyzji, przepis ust. 1 tj. uprawniający organ rentowy do ponownego ustalenia prawa do świadczeń lub ich wysokości, stosowało się odpowiednio, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji okazywało się, że przedłożone dowody nie dawały podstaw do ustalenia prawa do emerytury lub renty albo ich wysokości. Przy zastosowaniu zatem powyższego przepisu, organ rentowy dwukrotnie zweryfikował dokumentację dotyczącą wysokości zarobków wnioskodawcy wynikających z przedłożonych zaświadczeń zakładów pracy i doszedł do przekonania, że dane wynikające z tych zaświadczeń zostały niesłusznie zawyżone. Skutkiem tego ZUS ponownie naliczył rentę wnioskodawcy, która w porównaniu z pierwotnie przyznaną (na podstawie nierzetelnych dokumentów) uległa zmniejszeniu. Przepis powyższy (tj. art. 114 ust. 1a ustawy emerytalnej) na mocy wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 28 lutego 2012r. uznany został za niezgodny z Konstytucją.

Jak wskazał Sąd Najwyższy w uzasadnieniu postanowienia z 10 stycznia 2014r. (III UZP 3/13), naturalną konsekwencją orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego o niezgodności

z Konstytucją, umową międzynarodową lub z ustawą aktu normatywnego, na podstawie którego zostało wydane prawomocne orzeczenie sądowe, ostateczna decyzja administracyjna lub rozstrzygnięcie w innych sprawach,

wynikającą z art. 190 ust. 4 Konstytucji RP, jest to, że owe orzeczenie stanowi podstawę do wznowienia postępowania, uchylenia decyzji lub innego rozstrzygnięcia na zasadach i w trybie określonych w przepisach właściwych dla danego postępowania. Ustawa o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych nie zawiera przy tym odpowiedniej regulacji określającej wprost zasady i tryb postępowania

w omawianym przypadku. Zdaniem Sądu Najwyższego, można by rozważać zastosowanie

w takiej sytuacji art. 114 ust. 1 tej ustawy, zgodnie z którym prawo do świadczeń lub ich wysokość ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość, jednakże, w ocenie tego Sądu (którą to ocenę tut. Sąd w pełni podziela) nie jest to uprawnione. Przede wszystkim bowiem art. 190 ust. 4 Konstytucji wyraźnie odsyła w przypadku w nim określonym do przepisów określających zasady i tryb wznowienia postępowania. Tymczasem instytucja przewidziana w art. 114 ust. 1 ustawy emerytalnej nie jest wznowieniem postępowania sensu stricto, lecz co najwyżej „swoistym wznowieniem postępowania” (por. uchwałę składu 7 sędziów SN z 5.06.2003r., III UZP 5/03 i orzecznictwo tam powołane), ma szerszy charakter niż wznowienie postępowania i nieco odmienne od niego przesłanki. Z istoty swej służy też innym celom, pozwalając przy wykorzystaniu mniej rygorystycznych podstaw niż określone w przepisach Kodeksu postępowania administracyjnego podstawy wznowienia takiego postępowania ponownie ustalić prawo do świadczeń emerytalno-rentowych lub ich wysokość. Nie jest też ograniczona jakimkolwiek terminem. Co jednak szczególnie istotne, orzeczenie,

o którym mowa w art. 190 ust. 4 Konstytucji, stanowi samodzielną i szczególną podstawę wznowienia postępowania wymienioną *expressis verbis* w przepisach regulujących postępowanie zarówno sądowe (art. 401¹ k.p.c. i art. 540 § 2 k.p.k.), jak i administracyjne (art. 145a k.p.a.). Stosownie do art. 124 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych

w postępowaniu w sprawach o świadczenia określone w niej stosuje się zaś przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego, chyba że ustawa stanowi inaczej. Za przepis, na podstawie którego może dojść do wzruszenia decyzji organu rentowego wydanej w oparciu o akt normatywny uznany orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego za niezgodny z Konstytucją, należy zatem uznać art. 145a k.p.a., w myśl którego można żądać wznowienia postępowania również w przypadku, gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności aktu normatywnego

z Konstytucją, umową międzynarodową lub ustawą, na podstawie którego została wydana decyzja (§ 1), a w sytuacji określonej w § 1 skargę o wznowienie postępowania wnosi się

w terminie jednego miesiąca od dnia wejścia w życie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego. Stanowisko powyższe znajduje również odzwierciedlenie w orzecznictwie Sądów Apelacyjnych (por. np. wyrok SA we Wrocławiu z 12.11.2015r., III AUa 842/15, wyrok SA w Poznaniu

z 26.03.2013r., III AUa 1318/12, wyrok SA w Rzeszowie z 27.02.2013 r., III AUa 1211/12, wyrok SA w Rzeszowie z 17.07.2013r., III AUa 400/13, wyrok SA we Wrocławiu

z 17.06.2014r., III AUa 2384/13).

Mając powyższe na uwadze, Sąd nie miał wątpliwości, że do wniosku ubezpieczonego

o wznowienie postępowania zastosowanie znajdą przepisy k.p.a., w tym art. 145a § 2 - określający termin na złożenie skargi o wznowienie, której podstawą jest niezgodność aktu normatywnego z Konstytucją. Intencją wnioskodawcy było bowiem zadziałanie skutku wstecz, tj. zniwelowanie „od początku” skutków wywołanych decyzją z 26 lipca 2011r.

Trybunał Konstytucyjny w pkt 6 swojego orzeczenia z 28 lutego 2012r. określającym „skutki wyroku” podał, że „naruszenie Konstytucji, polegające na tym, że organ rentowy mógł w dowolnym czasie, bez żadnych ograniczeń, dokonać odmiennej oceny dowodów, które były brane pod uwagę przy wydawaniu decyzji, wymaga przywrócenia stanu zgodnego z prawem. Orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego o niezgodności z Konstytucją, umową międzynarodową lub z ustawą aktu normatywnego, na podstawie którego zostało wydane prawomocne orzeczenie sądowe, ostateczna decyzja administracyjna lub rozstrzygnięcie w innych sprawach, stanowi podstawę do wznowienia postępowania, uchylenia decyzji lub innego rozstrzygnięcia na zasadach i w trybie określonych w przepisach właściwych dla danego postępowania (art. 190 ust. 4 Konstytucji). Stwierdzenie niezgodności art. 114 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS z zasadą zaufania obywateli do państwa i stanowionego przez nie

prawa wynikającą z art. 2 oraz z art. 67 ust. 1 Konstytucji umożliwia wznowienie tych postępowań, w wyniku których zostały podjęte rozstrzygnięcia na podstawie ocenionego przez Trybunał Konstytucyjny art. 114 ust. 1a ustawy emerytalnej”. Wznowienie postępowań, o których pisze Trybunał Konstytucyjny, odbywa się zaś przy zastosowaniu instytucji wznowienia postępowania określonej w przepisach właściwych dla danego postępowania. Przepisami tymi w sytuacji, gdy decyzja organu rentowego nie była zaskarżona odwołaniem, są przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego, a w sytuacji, gdy sprawa była przedmiotem rozstrzygnięcia Sądu - przepisami właściwymi są przepisy Kodeksu postępowania cywilnego dotyczące wznowienia postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem.

W orzecznictwie sądowym dotyczącym spraw ubezpieczeniowych podkreśla się, że sens wznowienia postępowania administracyjnego jest taki, że daje organowi rentowemu możliwość wzruszenia prawomocnej decyzji wydanej w sprawie, której podstawą rozstrzygnięcia był przepis od początku uznany za wadliwy, gdyż niezgodny z Konstytucją. Celem zaś tego postępowania - restytucyjne wydanie orzeczenia zgodnego z prawem, a więc wzruszenie decyzji od samego początku. Stąd też przesłanki tego postępowania, w tym również dotyczące terminu do złożenia wniosku, są bardziej restrykcyjne aniżeli określone w art. 114 ustawy emerytalnej. Ten ostatni przepis pozwala natomiast na ponowne ustalenie prawa bądź wysokości emerytury/renty co do zasady od miesiąca, w którym złożono wniosek (art. 133 ustawy emerytalnej). A zatem - w niniejszej sprawie od dnia 1 stycznia 2016 r. Mając powyższe na uwadze stwierdzić należało, że w sprawie nie zaistniały przesłanki z art. 114 ust. 1 ustawy emerytalnej, pozwalające na merytoryczną zmianę zaskarżonej decyzji, ani przesłanki pozwalające na wznowienie postępowania administracyjnego na podstawie art. 145a § 1 k.p.a., gdyż ubezpieczony składając 25 stycznia 2016r. skargę o wznowienie postępowania zakończonego decyzją z 26 lipca 2011r. uchybił terminowi do jej złożenia, określonemu w art. 145a § 2 k.p.a. Miesięczny termin do dokonania tej czynności upłynął bowiem bezskutecznie 10 kwietnia 2012r. Skutkiem powyższego jest oddalenie odwołania wnioskodawcy jako niezasadnego, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.